

POSTANOWIENIE

Dnia 18 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Zbigniew Puzkarski

SSN Eugeniusz Wildowicz

w sprawie **P.S.**,
skazanego z art. 279 § 1 k.k. i in.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu, w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,
w dniu 18 grudnia 2024 r.,
kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego
od postanowienia Sądu Rejonowego w Aleksandrowie Kujawskim
z dnia 23 marca 2020 r., sygn. akt II K 205/03,

p o s t a n o w i ł:

- 1. uchylić zaskarżone postanowienie w części dotyczącej orzeczenia o karze łącznej (pkt 4 postanowienia), i w tym zakresie sprawę przekazać Sądowi Rejonowemu w Aleksandrowie Kujawskim do ponownego rozpoznania.**
- 2. wydatkami postępowania kasacyjnego obciążyć Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Aleksandrowie Kujawskim z dnia 29 stycznia 2003 r., sygn. akt II K 205/03, P.S. został uznany za winnego popełnienia przestępstw:

1. z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., za które przy zastosowaniu art. 91 § 1 k.k. wymierzono mu karę 3 lat pozbawienia wolności;
2. z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., za które wymierzono mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;
3. z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 238 k.k., za które wymierzono mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;
4. z art. 270 § 1 k.k., za które wymierzono mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 k.k. połączono orzeczone powyżej kary jednostkowe i wymierzono karę łączną 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, na poczet której zaliczono okres tymczasowego aresztowania.

Sąd Okręgowy we Włocławku, po rozpoznaniu m.in. apelacji oskarżonego P.S., wyrokiem z dnia 12 czerwca 2003 r., sygn. akt II Ka 249/03, zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że wyeliminował z podstawy jego skazania w zakresie pierwszego z przypisanych mu przestępstw art. 91 § 1 k.k. i zastosował w podstawie wymiaru kary łącznej art. 91 § 2 k.k. W pozostałym zakresie wyrok utrzymał w mocy.

Następnie, postanowieniem z dnia 23 marca 2020 r., sygn. akt II K 205/03, Sąd Rejonowy w Aleksandrowie Kujawskim:

1. na podstawie art. 2a § 4 k.w. uznał, iż kara łączna 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności wymierzona oskarżonemu P.S. utraciła moc;
2. na podstawie art. 2a § 1 k.w. uznał, iż występki z pkt. 2 stanowi obecnie wykroczenie z art. 119 § 1 k.w. i w związku z tym dokonał zamiany kary 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wobec skazanego P.S. o w punkcie 9 sentencji wskazanego wyżej wyroku na karę 30 dni aresztu;
3. na podstawie art. 45 § 3 k.w. umorzył postępowanie w zakresie wykonania kary 30 dni aresztu za wykroczenie z art. 119 § 1 k.w.;
4. na podstawie art. 2a § 4 k.w. w zw. z art. 85 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 86 § 1 k.k. wymierzone skazanemu w sentencji wyroku Sądu Rejonowego w Aleksandrowie Kujawskim z dnia 29 stycznia 2003 r. w sprawie o sygn. akt II K 205/03 kary jednostkowe połączył i orzekł karę łączną 3 lat pozbawienia wolności.

Od tego postanowienia kasację wniósł Prokurator Generalny, zaskarżając

to orzeczenie w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w punkcie 4, na korzyść skazanego P.S.

Podniósł zarzut rażącego i mającego istotny wpływ na treść postanowienia naruszenia przepisów prawa karnego procesowego i materialnego, a mianowicie art. 568a § 1 pkt 1 i § 2 k.p.k. w zw. z art. 575 § 1 i 2 k.p.k. i w zw. z art. 2a § 4 k.w. oraz art. 573 § 1 k.p.k., polegającego na orzeczeniu postanowieniem wydanym na posiedzeniu kary łącznej w odniesieniu do kar wymierzonych w tym samym wyroku Sądu Rejonowego w Aleksandrowie Kujawskim z dnia 22 stycznia 2003 r., sygn. akt II K 205/03, w sytuacji gdy poprzednia kara łączna straciła moc *ex lege* wskutek zamiany w trybie kontrawencjonalizacji będącej jej podstawą kary pozbawienia wolności wymierzonej skazanemu za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k. na karę aresztu za wykroczenie z art. 119 § 1 k.w., podczas gdy w takiej sytuacji wskazany wyżej Sąd, który wydał wyrok skazujący, powinien wydać wyrok łączny po przeprowadzeniu rozprawy.

Na podstawie tak sformułowanego zarzutu Prokurator Generalny wniósł o uchylenie postanowienia w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Rejonowemu w Aleksandrowie Kujawskim do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna, co uprawniało do jej rozpoznania na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Zgodnie z art. 2a § 4 k.w., jeżeli prawomocnie orzeczona kara pozbawienia wolności stała się podstawą wyroku łącznego, a następnie doszło do przekształcenia prawomocnie osądzonego przestępstwa w wykroczenie, kara łączna traci moc *ex lege*. W razie potrzeby sąd wydaje wyrok łączny. Trafnie w tym kontekście wskazano w kasacji, że chodzi przy tym, *lege non distinguente*, o orzeczenie o karze łącznej zawarte zarówno w wyroku skazującym, w odniesieniu do kar wymierzonych w tym wyroku, jak i w wyroku łącznym, a zatem, jeżeli orzeczona w wyroku skazującym kara łączna traci moc np. z uwagi na kontrawencjonalizację jednego z czynów objętych wyrokiem skazującym, to sąd pierwszej instancji, który wydał wyrok skazujący, jeżeli spełnione zostały ku temu warunki, wydaje wyrok łączny i wymierza nową karę łączną w odniesieniu do kar wymierzonych za pozostałe przestępstwa przypisane w tym wyroku (art. 568a § 1

pkt 1 i § 2 k.p.k. w zw. z art. 575 § 1 i 2 k.p.k.). Oczywiste jest przy tym, że wyrok łączny wydaje się po przeprowadzeniu rozprawy (art. 573 § 1 k.p.k.).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt realiów procesowych niniejszej sprawy, stwierdzić należy, że w sytuacji utraty mocy przez karę łączną z uwagi na kontrapencjonalizację czynu, za który wymierzono karę jednostkową będącą podstawą wymiaru tej kary łącznej, mając na uwadze, że pozostałe kary wymierzone w tym samym wyroku skazującym nie zostały jeszcze wykonane, ani nie doszło do przedawnienia ich wykonania (z uwagi na wydane przez Sąd Rejonowy w Aleksandrowie Kujawskim w dniu 29 grudnia 2017 r., na podstawie art. 15 § 2 k.k.w., postanowienia o zawieszeniu postępowania wykonawczego i poszukiwaniu skazanego listem gończym, co jest równoznaczne z przewidzianym w art. 15 § 3 k.k.w. wstrzymaniem biegu przedawnienia z uwagi na uchylenie się skazanego od wykonania kary), konieczne było wyznaczenie rozprawy w celu wydania wyroku łącznego i orzeczeniu w nim nowej kary łącznej. Orzeczenie kary łącznej w postanowieniu Sądu Rejonowego w Aleksandrowie Kujawskim z dnia 23 marca 2020 r., sygn. akt II K 205/03, stanowiło zatem rażące naruszenie art. 568a § 1 pkt 1 i § 2 k.p.k. w zw. z art. 575 § 1 i 2 k.k. oraz art. 573 § 1 k.p.k., które mogło także mieć istotny wpływ na treść zapadłego orzeczenia wydanego nie na rozprawie, ale na posiedzeniu bez udziału stron i bez ich zawiadomienia o terminie posiedzenia Sądu Rejonowego. Implikowało to potrzebę jego uchylenia w tym zakresie i przekazania sprawy Sądowi Rejonowemu w celu rozważenia wyznaczenia rozprawy w przedmiocie wydania wyroku łącznego.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.

[a.ł]

Zbigniew Puskarski

Kazimierz Klugiewicz

Eugeniusz Wildowicz